

KAPITEL IV

LIGNELSER

Nogle få ord om lignelser er på sin plads, før vi ser på dem. Ordet lignelse eller parabel oversætter parabole, fra para "nær ved" eller "ved siden af"; og bol fra ballō "jeg kaster" eller "smider". Ordret betyder det noget kastet ved siden af noget andet og betegner som læremetode, at emnet "lignes" eller "sammenlignes" med noget.

Alle Skriftens lignelser er vægtige og vise udsagn, jævnfør Ordsprogenes Bog 1:2-6, 26:7, 26:9, idet ordsprog og lignelser har adskilligt tilfælles. Matth.15:13-15 kunne kaldes et ordsprog; i Luk.4:23 er ordet oversat med "ordsprog" parabole, ligesom et ordsprog har samme skjulte mening som en lignelse:

"Dette har Jeg talt til eder i ordsprog (paroimiais: 1907:"lignelse"; 1948:"billedtale"); der kommer en time, da Jeg ikke mere skal tale til eder i ordsprog, men **frit** ud forkynde eder om Faderen" (johs.16:25; se også vers 29).

I Matth.13:35 citerer Herren fra Psalme 78:2 i forbindelse med, at Han taler i lignelser; vi kan derfor forvente at finde hjælp i denne Psalme til at lede os til en rigtig forståelse af formålet med lignelsen. Overskriften på Psalmen er "En Maschil af Asaf", hvor det hebraiske maschil kommer fra ordet sakal: "at se på, at undersøge omhyggeligt", hvorfor betegnelsen maschil betyder "en forståelse, der opstår ved dyb tankevirk-somhed" (jvf.Neh.8:8).

Psalms titel forbereder os på dyb instruktion:

"Mit folk, vend dine øren til Min lære,
bøjer eders øren til Min munds tale.
Jeg vil oplade Min mund i **lignelser**,
Jeg vil udgyde **mørke taler** fra fordums tid".

Resten af Psalmen giver Israels historie fra Moses til David og forklarer *de dybere, indre og underliggende årsager* til Israels hyppige fejlen. F.eks. vers 9 og 10:

"Efraims børn vare rustede bueskytter, men svigtede på stridens dag"
HVORFOR?
"De holdt ikke Guds pagt og vægrede sig ved at vandre i Hans lov"

Lignelser opfordrer os til at tænke dybt over Guds veje med Sit folk og at søge de skjulte årsager og virkninger, som er sløret fra øjnene af dem, som ikke er indviede, for "frygt for Herren er kundskabs **begyndelse**" (og endda kun begyndelse).

Ydermere oversætter Herren ordene "Jeg vil udgyde mørke taler fra fordums tid" ved at sige: "Jeg vil udsige det, som har været skjult (kekrummena, fra kruptos: "skjult, hemmeligt") fra verdens grundlæggelse (katabolē¹⁾).

Lignelser har med hemmeligheder at gøre, ligesom vi bemærker, at Skriftens første lignelse drejede sig om *Israels* folk i relation til deres særlige Kaldelse som en udvalgt nation og et specielt folk (4.Mos. 23:7, se også 23:18, 24:3,15).

Vi noterer endeligt, at ordet oversat med "hemmelighed" er det græske musterion: et mysterium, hvilket ikke antyder noget specielt indviklet eller uforklarligt; musterion er blevet defineret som "en viden om skjulte ting, der kræver en særlig oplysning eller åbenbaring" (Cremer), eller "hvad der kun er kendt eller forstået for de indviede" (Young). Således er et musterion eller en "hemmelighed" brugt i Skriften for at betegne et eller andet aspekt af Guds Sandhed, som Han særlig betror og gør forståelig overfor sådanne,

1) Ordet *bør* - efter vor mening - mere ordret oversættes med "omstyrtelse" således: "verdens **omstyrtelse**"; vi undersøger senere denne omstyrtelse, hvis effekt var, at jorden *blev* tom og øde (1.Mos.1:2). Jorden *var* ikke øde og tom.

som Han udpeger: altså ikke en sandhed, der forvirrer og er uforståelig, men derimod netop - overfor de indviede - klargører og åbenbarer Hans formål.

Den første forekomst af ordet "lignelse" i NT er i Matth.13:3. Den efterfølger det kapitel, hvor der berettes om kulmineringen af afvisningen af Messias af folket i Israels land: Herren var blevet proklameret som deres Messias og Konge. Han havde demonstreret Sine "akkrediter" - så at sige - gennem opfyldelsen af mangfoldige profetier, både hvad angik Hans person og gerninger. I kapitel 12:6,41,42 fremholdes Herren som *større* end Helligdommen (Templet); *mere* end profeten Jonas; *mere* end Kong Salomon. Men Han afvises:

"På hin dag gik Jesus ud af huset og satte Sig ved søen.....

Og Han talte meget til dem i lignelser.....

Og disciplene gik hen og sagde til Ham: **Hvorfor taler Du til dem i lignelser?**

Men Han svarede og sagde til dem:

FORDI det er **eder** givet at kende **Himmelens kongedømmes hemmeligheder; men dem** er det **ikke** givet.

THI den, som har, ham skal der gives, og han skal få overflod; men den, som ikke har, fra ham skal endog det tages, som han har.

DERFOR taler Jeg til dem i lignelser, fordi de skønt seende dog ikke se, og hørende dog ikke høre og forstå ej heller.

OG på dem opfyldes Esajas' profeti, som siger:

"Med eders øren skulle I høre og dog ikke forstå,

og se med eders øjne og dog ikke se;

Thi dette folks hjerte er blevet sløvet,

og med ørene høre de tungt og deres øjne have de tillukket,

for at de ikke skulle se med øjnene og høre med ørene og forstå med hjertet og omvende sig, så Jeg kunne helbrede dem" (Es.6:9,10).

MEN salige er **eders** øjne, fordi de se, og **eders** øren, fordi de høre.

Thi sandelig siger Jeg eder, mange profeter og retfærdige attråede at se, hvad I se, og så det ikke; og at høre, hvad I høre, og hørte det ikke" (Matth.13:1-17).

Kristi tale i lignelser introducerer et nyt element i læren vedrørende Himmelens kongedømme; hidtil havde Han åbent talt om ting, der kunne modtages af alle: Han havde proklameret Kongedømmets nærhed, lært, hvorledes man kunne "komme ind" og advaret om faren for at blive "kastet ud".

Men nu tilføjer Han *hemmelighederne* om Himmelens kongedømme, d.v.s. de indre og skjulte sandheder vedrørende Kongedømmet, ting, som kun kunne erkendes gennem indvielse i disse hemmeligheder. Det var givet til disciplene at kende disse hemmeligheder (vers 11), men ikke til mængden; kun disciplene tillodes at forstå, hvad Han talte om: adgang ind i disse hemmeligheder var en gave, en betroelse, som blev givet disciplene, men tilbageholdt fra mængden. Begrundelsen herfor er givet: "den, som har, ham skal gives etc..., men den, som **ikke** har, fra ham skal endog tages etc....".

Disciplene var sådanne, som "havde" allerede noget af Guds sandhed, fordi de var på vej til at komme ind i Kongedømmet. Herren havde lært i Bjerg-prædikenen, at "den skal komme ind i Himmelens kongedømme", der "gør Min Faders vilje....." (7:21), og dette var Han i stand til at sige, at disciplene var i færd med at gøre (12:49,50), hvorfor de - idet de besad så meget - var kvalificeret til at modtage mere.

"Den, som har øren, han hør!" (vers 9). Disciplene havde øren at høre med, men mængden havde "tunge øren". Begrundelsen for talen i lignelser var, at folket "hørende dog ikke skulle høre og forstå heller ikke" (vers 13). Folket hørte adskillige af lignelserne, ligesom billedtalen var meget enkel og ligetil; men da Himmelens kongedømme "lignedes" ved disse figurer, krævedes der en forklaring og en nøgle, for at de var forståelige. Forklaringen gav adgangen til forståelsen og denne adgang gaves kun til disciplene. Til sidst var det kun disciplene, der bekræftede, at de havde forstået alle disse ting (13:51). Formålet med lignelserne var derfor ikke at gøre sandheden forståelig for alle, men derimod netop at sløre den for alle andre end sådanne, som indviedes i hemmelighederne. Erkendelsen og forståelsen af disse hemmeligheder ville unddrage sig alle, der hørte, undtagen dem, hvem det var *hensigten* skulle erkende disse sandheder.

Disse lignelser udviser iøvrigt det princip, der ligger bagved, at der gives adgang til Guds mysterier eller hemmeligheder. Lignelserne her fremsætter de hemmeligheder, der specielt er "Himmelens kongedømmes hemmeligheder"; senere i Skriften blev yderligere hemmeligheder åbenbarede: Paulus havde fået særligt betroet "Hemmelighedens administration" (*hē oikonomia tou mustēriou*; Ef.3:9), et emne, som vi senere skal søge at få lov til at forstå. Denne hemmeligheds indhold - åbenbart kun gennem hedninge-apostelen Paulus - er forskellig og distinkt fra Kongedømme-lignelsernes hemmeligheder, men princippet, hvem den betros, er det samme. Måden, hvorpå forståelse af Kongedømmets hemmeligheder blev nægtet andre end Herrens egne, tjener til at illustrere Guds udtalte vilje også vedrørende hemmeligheden:

"Hemmeligheden, der var skjult (apo-kekrummenon: "havende været skjult") igennem alle tider og slægter, men NU er bleven åbenbaret for Hans **hellige, hvem** Gud ville tilkendegive....." (Kol.1:26,27).

Det er ikke til verden i almindelighed, men til os hellige, os frelste og troende i Kristus Jesus (jvf.Ef.1:1), at Gud ønsker at gøre denne sandhed kendt. Bønnen i Efeser-brevet 1:15-23 bedes da også med dette formål, idet vi tilslutter os denne bøn til Herlighedsens Fader, vor Herres Jesu Kristi Gud, om at opnå "visdom og åbenbarelses ånd i erkendelse af Ham" og "vore hjerters øjne oplyste til at kende, hvilket det **håb** er, som Han kaldte" os til.

Israels tilstand var årsagen til at Herren overfor disciplene åbenbarede Himmelens kongedømmes hemmeligheder. Dette tydeliggøres ved de to profetier fra GT, som Herren citerer i forbindelse med *årsagen* til Hans tale i lignelser. Disse to citater indledes med ord, der angiver, at de udsagdes for yderligere at forklare formålet med talen i lignelser:

Første citat: "Hvorfor taler Du til dem i lignelser?.....på dem opfyldes Esajas' profeti, som siger....." (vers 10,14).

Andet citat: "Alle disse ting talte Jesus i lignelser.....for at det skulle opfyldes....." (vers 34-35).

Det første citat, fra Esajas 6:9-10, drejer sig navnlig om at høre; det andet citat (fra Psalme 78:2) om at tale. Esajas' profeti vedrører Israels "tunghørhed" og forhærdelse med efterfølgende konsekvens; det andet citat vedrører indholdet af de ting, der *nu* udsiges, *fordi* Israel ikke havde hørt. Begge citater indledes med "det.....opfyldes", men verbets form - som det korrekt fremgår af de danske oversættelser - er forskellig.

Det første citat fra Esajas' profeti "opfyldes", "går i opfyldelse". Verbet er i præsens indikativ, der på græsk betegner uafsluttet tilstand - d.v.s. handlingen beskrives som værende igang, men enden er ikke nødvendigvis nået endnu: "På dem bliver opfyldt (er igang med at blive opfyldt; er under opfyldelse) Esajas' profeti". Profetien var under opfyldelse, men endnu ikke afsluttet eller "fyldt helt op".

Citatet fra Psalme 78:2 indledes med: "for at det skulle opfyldes (gå i opfyldelse), som er talt ved Profeten....". Her er verbet i aorist konjunktiv: konjunktiven betegner afhængighed af den forudgående udtalelse; aoristen betegner fuldstændighed. Forudgående står der: "uden lignelse talte Han intet til dem" og dette gjorde Herren "for at.....(hopos: "med det formål at").....det skulle opfyldes.....". Således ser vi, at på dette tidspunkt her ("hin dag") var Esajas' profeti (6:9-10) vedrørende Israels tunghørhed og forhærdelse *igang med* at blive opfyldt. Derfor - som konsekvens heraf - begyndte Herren nu at tale i lignelser, således at Psalmistens profetiske ord vedrørende udsigelsen af hidtidige hemmelige ting hermed gik i opfyldelse¹⁾.

En af disse hemmeligheder var, at der ville være en tidsforskel mellem Messias' lidelse og den efterfølgende Herliggørelse. Dette havde profeterne gennem alle tider ønsket at høre om (Matth.13:17) og søgt oplyst, bl.a. ved at de studerede deres *egne* profetier, efter at de havde nedskrevet dem "drevet af HelligÅnden":

".....idet de granskede over, **hvilken eller hvordan EN TID Kristi Ånd**, Som var i dem, **henvis-**te til, NÅR Den forud vidnede om Kristi lidelser og den **derpå følgende** Herlighed".

(1.Pet.1:10-11).

Her, ligesom i de fleste Gammel Testamentelige profetier, er der ikke indiceret nogen afbrydelse mellem Kristi lidelse og Herlighed. Der er intet interval angivet mellem "et nådeår fra Herren" og "en Hævnens Dag fra vor Gud"; den midlertidige *udskydelse* af Kongedømmet var en hemmelighed. Dette kan vi *idag* erkende som en logisk nødvendighed, fordi oprettelsen af Kongedømmet umiddelbart efter Herrens lidelse netop var *betinget* af Israels omvendelse. Da det - menneskeligt talt - ikke var afgjort, om Israel ville omvende sig umiddelbart efter Herrens lidelse (selvom Gud forudvidste det), var der ingen indikation af, at Kongedømmet og Israels genoprettelse ville blive *udskudt*. Afvisningen af Israels Konge blev kun set delvist og den midlertidige udskydelse af Kongedømmet var en hemmelighed.

Det er således fatalt for "erkendelse", hvis vi introducerer Guds rådsbeslutninger vedrørende Hans formål for *Israel*, og forbinder disse med den doktrinære lære om Guds Nådes evangelium; ligeledes er det fatalt, hvis vi trækker åbenbaringen af Hemmelighedens administration, der fandt sted ca. 30 år senere (Ef.3:1-10), ind i og sammenblander den med Himmelens kongedømmes hemmeligheder. Ej således "prøver vi de ting, der er forskellige" eller deler Sandhedens Ord retteligt.

Men vi er ikke færdige med at se på betydningen af Esajas' tilsidesættelses-profeti; der er endnu

1) Dette er iøvrigt bare eet betagende eksempel på den indre sammenhæng, som adskillige af Skriften's mange-artede profetier udviser ved nærmere studium.

adskilligt at bemærke:

1) Esajas blev udsendt af Gud med ordene: Gå hen og sig til **dette folk**" (Es.6:9, det samme folk, som i 1:3:

"En okse kender sin ejer, et æsel sin herres krybbe;
Men **Israel** kender intet,
Mit folk kan intet fatte".

Folket er *Israel* og landet er Palæstina. Esajas hører om ødelæggelse og om en udvalgt rest, som - selvom den ryddes væk - dog som stubben på en fældet eg, skal besidde liv tilbage gennem den Hellige sæd. Esajas stiller spørgsmålet: "Hvor længe?" (vers 11). Svaret herpå åbenbares af Paulus i hans sidste epistel skrevet før Acta 28: Rom.11:25,26:

"Thi jeg vil ikke brødre, at I skulle være uvidende om denne **hemmelighed**....
at forhærdelse delvis er kommen over Israel, **indtil** hedningernes fylde er gået ind, og så
skal hele Israel frelses....." (se iøvrigt også Luk.21:24).

2) Det er betydningsfuldt, at det gentagne råb: "Omvender eder" ikke mere høres i Matthæus-evangeliet efter 12:41, hvor citatet fra Es.6:9,10 følger umiddelbart efter. Ordet "omvender eder" høres derpå gentaget igen i Acta 2, men efter at Es.6 er blevet citeret i Acta 28 høres det ikke mere i forbindelse med evangeliet. I begge tilfælde betegner Esajas-citatet, at en dør er blevet lukket. I Matth.13 lukkedes døren for folket i landet; i Acta 28 lukkedes døren for jøderne i adspredelsen og dermed hele Israels hus.

3) I Johs.12:39,40 findes det næste uafhængige citat af Esajas 6. Ligesom Matth.13 markerer dette en vigtig deling af bogen og citatet følger umiddelbart efter afvisning af Herren. Johs. kap.1 til 12:50 kunne bære overskriften:

"Han kom til Sit **eget** (neutrum plur.: "Sine egne ting/besiddelser", nemlig Abrahams land og Davids trone), og Hans **egne** toge **ikke** imod Ham" (1:11).

Bemærk 12:27:

"Men **endskønt** Han havde gjort så mange tegn for deres øjne, troede de **dog ikke**, for at profeten Esajas' ord skulle opfyldes.....(citat fra Es.53:1; læs hele dette betagende kapitel).....
 derfor kunne de ikke tro, fordi Esajas atter har sagt.....(citat fra Es.6:9,10)".

Johs.13:1: "Jesus.....ligesom Han havde elsket Sine **egne**.....så elskede Han **dem** indtil enden".

Vi forstår heraf iøvrigt bl.a., at *kærlighed* udvirkede bønner på korset: "Tilgiv dem.....". Og vi ser, at Johs. kap.13 til 20 eksklusivt omhandler Herrens private tjeneste blandt disciplene. Således er Esajas 6 citeret både i Matthæus og Johannes ved afslutningen af en offentlig tjeneste, der ender i afvisning.

Hermed afsluttes vidnesbyrdet til folket i landet, indtil profeten Jonas' tegn er givet og Kristus er opstanden fra de døde, hvorefter folket - ISRAEL - igen opfordres til "omvender eder" (Acta 2 og 3 etc.) efter at korsfæstelsen er blevet dem tilgivet.

Disciplene - efter fyrretyve dages instruktion af den opstandne Herre Jesus Kristus i "de ting, der høre til Guds Kongedømme" - stiller kun eet spørgsmål, som Skriften beretter om:

"Herre! opretter Du

på **denne tid** Kongedømmet **IGEN FOR ISRAEL?**" (Acta 1:3,6).

Men vi har sagt nok derom foreløbig og vender tilbage til Acta senere. Vi skal tilbage til lignelserne i Matth. 13.

Herren fremsatte *otte* lignelser i forbindelse med "Himmelens kongedømmes hemmeligheder", og disse lignelser er, som vi har set, sat i en eksklusiv jødisk ramme (selv om der sandelig også er megen instruktion for os i dem). Lignelserne forklarer Kongedømmets videre vej, trods den tilsyneladende fiasko, som bl.a. foranledigede Johannes Døberens anfægtelser i fængslet: hvorfor kom Kongedømmet, og alt hvad det betød for Israel, ikke nu, da Kongen jo var tilstede? Herrens henvisning til Sine gerninger - i svaret til Døberen - og opfyldelsen af en række profetier, viser som så meget andet vi har nævnt, at Frelseren gjorde og sagde alt i overensstemmelse med Guds ord, men *vantrø og forhærdelse* bragte vidnesbyrdet om Kongedømmet til en midlertidig ende, jvf. Matth.11:20, hvor Herren begyndte

"at skamme de byer ud, i hvilke

Hans fleste kraftige gerninger vare gjorde, **fordi** de ikke havde omvendt sig".

Men Kristus vidste også, at denne modstand ville blive overstyret af Gud med henblik på Guds endelige formål, der sandelig ville blive opnået, hvorfor Herren "på den tid" udbrød og sagde:

".....Ja, Fader, thi så-

ledes skete det, som var velbehageligt for Dig".

Som sagt, fremsatte Herren *otte* lignelser her i Matth. 13:

A/ 1-9 Sædemanden. Såning på fire forskellige slags jordbund.

De (Israel) forstå ikke (vers 13).

B/ 24-30 Ugræsset. Gode og onde tilsammen. Adskilt ved høsten (denne tids ende); de onde kastet i ildovnen; der skal være gråd og tænders gnidsel.

C/ 31,32 Sennepskornet. Eet træ.

D/ 33 Surejen. Gemt i tre mål mel.

(D/ 44 Skatten. Gemt i en mark.

(C/ 45,46. Perlen. Een perle.

(B/ 47-50 Voddet. Gode og onde tilsammen. Adskilt ved denne tids ende; de onde kastet i ildovnen; der skal være gråd og tænders gnidsel.

De (disciplene) forstår (vers 51).

(A/ 51,52 Den skriftkloge. Tager nyt og gammelt frem af sit forråd.

De fire første lignelser talt til skarerne udenfor huset.

De sidste fire lignelser talt til disciplene indenfor i huset

Sædemanden.

Lignelsen om sædemanden er vigtig, ikke blot fordi den forekommer i alle tre synoptiske evangelier, men også fordi den dels er den første, dels tjener som model til forståelse af de efterfølgende lignelser:

"Fatte I ikke denne lignelse: hvorledes ville I da forstå alle de andre lignelser?" (Mark.4:13).

Lad os se de forskellige måder denne lignelse er berettet på.

Matthæus 13:4-9

Noget faldt ved vejen; og fuglene kom og åde det op.

Noget faldt på stengrund, hvor det ikke havde megen jord; og det voksede straks op, fordi det ikke havde dyb jord. Men da solen kom op, blev det svedet af, og fordi det ikke havde rod, visnede det.

Noget faldt iblandt torne; og tornene voksede op og kvalte det.

Noget faldt i god jord og bar frugt, noget hundrede, noget tresindstyve, noget tredive fold.

Markus 4:4-9

Noget faldt ved vejen; og fuglene kom og åde det op.

Noget faldt på stengrund, hvor det ikke havde megen jord; og det voksede straks op, fordi det ikke havde dyb jord. Men da solen kom op, blev det svedet af, og fordi det ikke havde rod, visnede det.

Noget faldt iblandt torne; og tornene voksede op og kvalte det, og det bar ikke frugt.

Noget faldt i god jord og bar frugt, som skød frem og voksede, og det bar tredive og tresindstyve og hundrede fold.

Lukas 8:5-8

Noget faldt ved vejen og blev nedtrådt, og himmelens fugle åde det op.

Noget faldt på klippen, og da det voksede op, visnede det, fordi det ikke havde væde.

Noget faldt midt iblandt torne og tornene voksede op med og kvalte det.

Noget faldt i den gode jord, og det voksede op og bar hundrede fold frugt.

Matthæus bruger flertalsformen, hvor Markus taler i ental. Lukas tilføjer "blev nedtrådt" vedrørende den første såning, undlader henvisningerne til den manglende "dybe jord" og solens effekt, men beretter til gengæld, at visningen skyldes manglende væde. Tilføjelsen hos Lukas "tornene voksede op med" er interessant.

Men lad os høre den Guddommelige forklaring på denne lignelse:

Matthæus 13:10-23

Himmelens kongedømmes
hemmeligheder

Kongedømmets ord.

Den Onde.

Denne (han) er det, som blev sået ved vejen. Forstår ikke ordet; da kommer Den Onde og river det bort.

Det, som blev sået på stengrund, er den, som hører ordet og straks modtager det med glæde. Men han har ikke rod i sig og holder kun ud til en tid; men når der kommer trængsel eller forfølgelse for ordets skyld, forarges han straks.

Det, som blev sået iblandt torne er den, som hører ordet, og verdens bekymring og rigdommens forførelse (.....) kvæler ordet og det bliver uden frugt.

Men det, som blev sået i god jord, er den, som hører ordet og forstår det og som bærer frugt også, en hundrede, en tresindstyve, en tredive fold.

Markus 4:10-20

Guds Kongedømmes
hemmelighed.

Sædemanden sår ordet.

Satan.

De ved vejen er dem, hvor ordet bliver sået, og når de høre det..... Satan borttager ordet, som er sået i dem.

Ligelydende med Matthæus.

Ligelydende med Matthæus, men tilføj:
(....."og begæringerne efter de andre ting komme ind og".....)

Og de, som blev såede i god jord det er dem, som høre ordet og modtage det og bære frugt, tredive, tresindstyve og hundrede fold.

Lukas 8:9-15

Guds Kongedømmes
hemmeligheder.

Sæden er Guds ord.

Djævelen.

De ved vejen er dem, som høre det.....Djævelen kommer og tager ordet bort, for at de ikke skulle tro og blive frelste.

De på klippen ere de, som modtage ordet med glæde, når de høre det, og disse have ikke rod; de tro til en tid og falde fra i fristelsens tid.

Det, som faldt iblandt torne, det er dem, som have hørt og så gå hen og kvæles under livets bekymringer og rigdom og nydelser og ikke bære moden frugt.

Men det i den gode jord, det er dem, som, når de have hørt ordet, beholde det i et smukt og godt hjerte og bære frugt i udholdenhed.

Dette er den Guddommelige fortolkning af lignelsen - og der er meget stof til eftertanke; vi vil prøve at forstå mest muligt af forklaringen, ved at notere følgende:

1) Lignelsen er den første vedrørende Kongedømmets hemmeligheder og beretter - som vi har været inde på før - om de indre og skjulte årsager i forbindelse med Kongedømmets forløb. Den behandler det tilsyneladende fejlslagne resultat af de tidligere tjenester, men viser i den fjerde jordbund det endelige, frugtbare resultat. Alle, som billedligt fremstilles som forskellige såninger, er sådanne, som hører og modtager Guds ord vedrørende Kongedømmet (Matth.13:19, Luk.8:11). Dette kan ikke referere til hedninge-nationer - i hvert tilfælde ikke før vi når den tredje og fjerde såning og jordbund - for i løbet af Kristi tjeneste og under Kongedømmets daværende administration, var ordet vedrørende Kongedømmet begrænset indenfor rammerne af det forjættede land:

"Gå ikke hen på hedningers vej, og gåer ikke ind i samaritaners by, men gåer hellere hen til de fortabte får af Israels hus; men på eders vandring skulle I prædike og sige: "Himmelens kongedømme er kommet nær". Helbreder syge, opvækker døde.....etc." (Matth.10:5-8).

2) Lad os bemærke, at Herren *ikke* siger: "Sædemanden er MenneskeSønnen". Det er blot "en sædemand" og der siges intet om ham, udover at "sædemanden sår ordet". Ligeledes siger denne lignelse *heller ikke*, at "marken er verden"; Lukas fortæller os, at de forskellige såninger, på forskellig jordbund, henviser til hjerterne hos dem, som modtager ordet. I den *efterfølgende* lignelse er Sædemanden MenneskeSønnen og marken er verden.

3) Sæden, d.v.s. "ordet" identificeres også med selve tilhørerne, jvf. "det, som blev sået, er den, som hører ordet.....". Ikke desto mindre er den primære betydning tillagt sæden, at det er *ordet*, hvorfor vi - for fuldt ud at forstå lignelsen - må tillægge sæden en dobbelt betydning. Vi ser, at når det vedrører dem, som *afviser*

ordet, da er sæden ordet om Kongedømmet og jordbunden repræsenterer tilhørernes karakteristika; når det drejer sig om dem, som *virkelig* er børn af Kongedømmet, så sammenblandes deres identitet med sæden, der er sået, og således beskriver lignelsen også tilhørernes vilkår eller omgivelser.

Sæden/ordet vedrørende Himmels kongedømme blev sået af 1) Johannes Døberen; 2) Herren Jesus Kristus med De Tolv og De Halvfjerdsindstyve; 3) Apostlene i Acta-perioden. Vi skal se, hvorledes Herren enkelt og betagende maler billedet vedrørende forløbet af disse såninger; de forskellige jordbunde er knyttet til de forskellige såninger, selvom der selvfølgelig er tilhørere af alle fire slags at finde hele tiden; men Skriften lader os ikke i tvivl om de dominerende karakteristika vedrørende de enkelte såninger.

Johannes Døberen såede ved vejen. Han gik foran for at berede vejen og give Herrens folk "erkendelse af frelse ved deres synders forladelse" (Luk.1:77), men Djævelen tog ordet bort "for at de ikke skulle tro og blive frelst" (Luk.8:12).

Johannes skulle "vende fædres hjerter til børn" (Luk.1:17), men ordet blev taget bort "af deres hjerter" (8:12), hvorfor de således ikke "blev som børn" gennem omvendelse og dermed adgang ind i Kongedømmet (Matth.18:3). Den generation, der også hørte Johannes Døberen, *forstod* tydeligvis ikke indholdet bag hans budskab og dåb, for seende dem, råber han: "I øgleunger, hvem har lært eder at fly for den kommende vrede" (Luk.3:7). De stolede på, at de "havde Abraham til fader" (3:8), *men* Johannes påbød dem, at "bære frugt, som er omvendelsen værdig". Satan borttog ordet, da de ikke forstod det (*soniēmi*), for forståelse afhænger bl.a. af hjertets tilstand:

"Skønne I (disciplene) ikke endnu og forstå (*soniēmi*) I ikke?

Er eders hjerte forhærdet?

Have I øjne og se ikke?

Og have I øren og høre ikke?

Og komme I ikke ihu?" (Mark.8:17,18).

Herren talte i lignelser *fordi* de (folket) "skønt seende dog ikke se og hørende dog ikke høre og forstå (*soniēmi*) ikke heller", hvorfor Esajas' profeti var igang med at blive opfyldt:

"Med eders øren skulle I høre og

dog ikke forstå (*soniēmi*)" (Matth.13:13,14).

Disse ord *inkluderede dem, som havde hørt Johannes*, for Herrens forklaring er: "Når *nogen* hører Kongedømmets ord og ikke forstår (*soniēmi*) det, da kommer den Onde og river det bort, som er sået i hans hjerte" (Matth.13:19). Herren fortsætter: "Denne er det, som blev sået ved vejen".

Johannes prædikede netop Kongedømmets ord; og *hans* væsentligste opgave var at omvende folkets *hjerter* og *således* berede vejen, idet forståelse netop afhang af bl.a. hjertets tilstand, hvilket var årsag også til Johannes' kraftige og strenge advarsler. Johannes' tjeneste var hårdt arbejde med tilsyneladende ringe resultat, samt endte ovenikøbet med fængsel, anfægtelser og henrettelse¹⁾.

Herren, De Tolv og De Halvfjerdsindstyve såede på stengrund. Denne tjeneste - set "udefra" - var ikke meget mere successrig end Johannes Døberens. Stengrunds-tilhørerne besad ingen dybde og ingen rod; de modtog ordet med glæde - for en tid!

I Matth. 4:17-25 har vi effekten af ordet om Himmels kongedømmes evangelium:

"Hans ry kom ud over

hele Syrien.....store skarer fulgte ham".

"Den store skare hørte Ham gerne" (Mark.12:37) etc. etc. Det turde være unødvendigt at gennemgå de mange eksempler på, at Herrens ord modtoges med glæde. Den manglende rodfæstelse er særdeles tydelig. I Johs. 6 - efter Kristi ord vedrørende Sig Selv som det Levende Brød -

"Da sagde mange af Hans disciple.....

dette er hård tale.....

Fra den tid trådte mange af Hans disciple tilbage og vandrede ikke mere med Ham".

I Synagogen, hvor Herren læste Esajas, som vi har set (Luk.4:14-29), "berømmede de Ham alle" først, men et øjeblik efter siger de: "er dette ikke Josefs søn", for endelig at "blive fulde af harme" og de støder Ham ud af byen og fører Ham ud for at styrte Ham ned fra bjerget. Vi bemærker *passim*, at jødernes vrede tydeligvis vækkedes ved omtalen af Guds nåde over for hedninger.

1) Det er værd at lægge mærke til, at Herrens ord til Sin tjener i en anden lignelse er: "Vel gjort, Min gode og trofaste tjener". Ikke "success-og resultatrige" tjener".

Matth. 21:1-19 er et andet eksempel på tilhørernes manglende dybde og rodfæstelse under forløbet af Herrens tjeneste:

"Men de fleste af folkeskaren bredte deres klæder på vejen.....men skarerne, der gik foran Ham og fulgte efter, råbte og sagde: "Hosanna, Davids Søn, velsignet være Den, Som kommer i Herrens Navn! Hosanna i det Højeste". "

I løbet af nogle få dage råbte skarerne i den selvsamme by: "Lad Ham blive korsfæstet!.....Hans Blod komme over os og over vore børn" (Matth.27:19-25. Dette skete også ved Jerusalems ødelæggelse - efter at også Jonas-tegnet var blevet afvist af Israel).

Folket hørte Herren "med glæde", men "forargedes" i løbet af kort tid på Ham. Ordet "forargers" (*skandalizō*) er et nøgleord vedrørende attituden overfor Herren og Hans tjeneste. Herren bruger det i Sin forklaring til lignelsen: "forarges han (stengrundstilhøreren) straks". I forudviden heraf siger Herren, *netop* i tilknytning til SIN EGEN prædiken:

"Salig er den, som **ikke forarges** på Mig" (Matth.11:6, jvf.konteksten).

Der er iøvrigt righoldig lære i at forfølge dette ord *skandalizō*:

"Han lærte dem i deres synagoger (i Sin fædreneby), så de bleve slagne af forundring og sagde: Hvorfra har Han denne visdom og de kraftige gerninger? Er denne ikke tømmersøns søn? Hedder ikke Hans moder.....brødre.....søstre.....ere alle hos os? Hvorfra har Han da alt dette. Og de **forargedes** på Ham.

Men Jesus sagde til dem: "En profet er ikke foragtet uden i sit eget fædreland og i sit hus".

Og Han gjorde ikke mange kraftige gerninger for deres vantros skyld".

(Bemærk igen forbindelsen mellem evangeliet om Himmels kongedømme og kraftige gerninger, hvis formål var at føre til tro - og dermed omvendelse).

"I (farisæerne - dengang!) have ophævet Guds Lov **for eders overleveringers skyld**.....Hyklere.... Retteligen profeterer Esajas om eder, da han sagde:

"Dette folk ærer Mig med læberne, men deres **hjerter** er langt borte fra Mig.

Men de dyrke Mig forgæves,

(Hvorfor?) **idet de lære lærdomme, som ere menneskers bud".**

Og Han.....sagde (til folkeskaren): ".....Ikke det som går ind i munden, gør mennesket urent, men det, som går ud af munden, dette gør mennesket urent".....

Disciplene sagde: "Ved Du, at farisæerne blev **forargede**, da de hørte den tale?".....

Men Hansagde: "Lader dem fare, det er det nødvendigt, at for blinde vejledere **for blinde**, men når en blind leder en blind, falder de begge i graven" (Matth.15:6-14, jvf. 15-20).

(Se igen forbindelsen mellem Esajas' profeti vedrørende folkets *hjerter* og det *blinde* folk med de blinde vejledere - Es.6:9,10 -, samt omtalen af *menneskers* religiøsitet og påbud: sådan tale vækker altid forargelse.).

".....uden I **omvender** eder og bliver som **børn** (jvf. Døberen skulle *vende* fædres *hjerter* til *børn* - Luk.1:17), komme I ingenlunde ind i Himmels kongedømme.....

Men **den**, som **forarger** een af disse små, som tro på Mig, ham var det **bedre** (!) at der var hængt en møllesten om hans hals, og han var sænket i havets dyb.

Ve verden for forargelserne! Thi vel er det nødvendigt, at forargelserne komme; dog, ve det menneske, ved hvem forargelsen komme" (Matth.18:6,8,9).

(Dette er klar tale; tør nogen virkelig tale til børn om "myter", "evolutions-teori", Skriften som "menneskeværk, Kristus som kun "et godt menneske" - ovenikøbet som den første "humanist" (en af Satans yndlingsløgne), "socialist", "revolutionær" samt utallige andre og endnu mere blasfemiske udtalelser, som synes at høre hjemme i et moderne og "tolerant" evangelium -sic! VE verden for forargelserne) 1).

- 1) Mange gode kristne føler sig tvunget til at godtage den såkaldte *evolutions-teori* (og andet er det ikke) p. g.a. "videnskabelige fakta" såkaldet. Den *kristne* burde fæstne sig ved, hvad hans Herres Kristi indstilling var til Skabelsen - dette kan undersøges ved at læse i Skriften. Der er iøvrigt ingen grund til at knæle for viden-skaben: viden om Skabelsen besidder den ikke og iøvrigt har "videnskab" - modsat Skriften- som oftest taget fejl. Alene det faktum, at "videnskab" har promoveret en *teori* - og har ophøjet den til "sandhed" - der er i ganske modstrid med de to for samme videnskab grundlæggende termodynamiske love, er tilstrækkelig til at påkalde sig adskillig skepsis vedrørende "videnskabens troværdighed". Menneskeværk er kun tro værdig i det omfang det overensstemmer med Skriften.

Selv til disciplene kom et tidspunkt for forargelse:

"I skulle alle forarges på Mig i denne nat" (Matth.26:31 - og se konteksten).

Vi giver de yderligere henvisninger til ordet "forarges" (skandalizō) med henblik på sådanne, der finder glæde i at forfølge HelligÅndens brug af ord 1). Ordet skandalizō betegner "at lægge en snare for, sætte en fælde for", hvorfor betydningen "at foranledige at snuble eller falde, at give forargelse eller skandale overfor nogen". Den indre betydning af udtrykket er defineret for os i Skriften:

"Vig bag Mig, Satan. Du er Mig en forargelse, thi du sanser ikke, hvad Guds er, men hvad menneskers er" (Matth.16:23).

Særlig instruktiv vedrørende stengrunds-tilhørerne er beretningen om figentræet, umiddelbart efter indtoget i Jerusalem:

"Om morgenen.....blev Han hungrig. Og Han så et figentræ ved vejen og gik hen til det og Han fandt intet derpå uden blade alene. Og Han siger til det: "Aldrig i evighed skal der vokse frugt mere på dig". Og figentræet VISNEDE straks" (Matth.21:19, jvf. Mark.11:12-21).

Figentræet betegner Israel som nation med dets nationale privilegier, jvf. Dommerbogen 9:7-20, Matth. 24:32, Luk.13:6-9, etc.

Herren kommer til træet, men finder kun blade, til trods for, at Han havde rimelig grund (jvf. Mark.11:13: ".....om Han måske kunne") til at finde frugt, da fignerne fremkommer før eller med bladene. Sommeren var ikke nær for den generation, for der var ikke den frugt, der kom før eller samtidig med at "grenen er bleven blød og bladene skyde frem" (Matth.24:32, jvf. Mark.13:28). Figentræet var symbolsk for Israel på dette tidspunkt, og nationen burde have båret "frugt, der var omvendelse værdig"; men "det var ikke figentid" (Mark.11:13).

Dommen var: "aldrig i evighed" skulle det bære frugt. Dette er en uheldig oversættelse, alene fordi Skriften andre steder modsiger dette. Det græske udtryk er eis ton aiōna: ordet kender vi fra "æon", et tidsrum af en vis varighed, hvorfor vi også ofte finder det oversat med "tid" og "tider". Bibelen lærer os intet om *evighed*, men opererer med *æoner*, der netop er af begrænset varighed og forbundne med Guds forskellige formål og administrationer. I lignelserne om ugræsset og voddet (leddene B/ og (B/, se p. 80) har vi "denne tids (aiōn) ende". Lad os foreløbigt blot bemærke, at figentræets dom vedrørende frugtbringelse var "i denne æon" eller i løbet af denne æon.

Figentræet visnede straks: dette er det samme ord, som vi finder i Matth.13:6, Mark.4:6 og Luk.8:6.

De tolv apostle i Acta-perioden såede ordet om Kongedømmet iblandt torne. Peter kalder Israel til omvendelse og til at lade sig døbe, idet dette var det nødvendige ritual i forbindelse med ordet vedrørende Himmels kongedømme (Acta 2:38).

Apostlenes prædiken både pinsedag og derefter udvirkede en dybere effekt end den set under de to forudgående såninger. Ordet høres og modtages i langt højere grad end før, men bærer ikke frugt p.g.a. denne verdens bekymring og rigdommens forførelse. Hebræerbrevet 6 er en Guddommelig kommentar til årsagen til Acta-periodens tilsyneladende mislykkede såning: "Torne-billedet" gentages (6:8), ligesom Lukas' ord "de.....bære ikke moden frugt" (telesphorousin: "bærer frugt til fuldkommenhed") synes at finde en tydelig parallel i Hebræerbrevets "lad os.....skride frem til fuldkommenheden" (teleiōtai pherōmetha). Hebræerbrevet var adresseret til jøder, som i et vist omfang havde modtaget ordet om Kongedømmet og havde accepteret Jesus Kristus som deres Messias; men de var stadig mange af dem "alle nidkære for loven" (Acta 21:20). De så ikke den fuldstændighed, der alene var at finde i Kristus.

"Livets bekymringer og rigdom og nydelser", samt "begæringer efter de andre ting" behandles i f.eks. følgende steder i Hebræerbrevet:

11:25,26: ".....han (Moses, som eksempel) valgte hellere at lide ondt med Guds folk, end at have en kortvarig **nydelse** af synd, idet han agtede Kristi forsmædelse for større **rigdom** end Ægyptens skatte; thi han så hen til belønningen".

10:34: ".....I fandt eder med glæde i, at man røvede, hvad I ejede, vidende, at I selv have en bedre og blivende ejendom".

13:5: ".....eders vandel være uden pengegridskhed (jvf. Matth.13:22 "rigdommens forførelse"), nøjes med det I have; thi Han har selv sagt: "Jeg vil ingenlunde slippe dig og ingenlunde forlade dig".

1) Skandalizō (verbet): Matth.5:29,30, 11:6, 13:21,41,57, 15:12, 17:27, 18:6,8,9, 24:10, 26:31,33. Mark. 4:17, 6:3, 9:42,43,45,47, 14:27,29. Luk.7:23, 17:2. Johs.6:61, 16:1. Rom.14:21. 2.Kor.11:29.

Skandalon (substantiv): Matth.16:23, 18:7. Luk.17:1. Rom.9:33, 16:17. Gal.5:11.

Beretningen om Ananias og Safira (Acta 5), ligesom også Simons tilfælde (Acta 8), illustrerer tornene, der voksede op og kvalte den gode sæd. Peters dom er konsekvensen af, at til HAM - og ingen andre (der eksisterer ingen såkaldt "apostolsk succession" undtagen efter "menneskers lærdomme") - havde Herren overgivet nøglerne til *Himmelens kongedømme* (Matth.16:19): nemlig autoriteten til at åbne eller formene adgang ind i Kongedømmet. Derfor var det *Peter*, der holdt de store omvendelses-taler til Israel; det er navnlig hans gerninger, hele første del af Acta beretter om (*forståelsen af alt, hvad Jesus begyndte at lære og gøre*, Acta 1:1); Peter straffer; Peter er det, som tvinges til Kornelius gennem tre visioner.

Ananias og Safira, samt Simon, bar ikke frugt til fuldkommenhed, hvorfor dom og straf, der - som vi har set - hører til ordet vedrørende Himmelens kongedømme (ligesom omvendelse og dåb), måtte til i disse særlige graverende tilfælde. Jævnfør f.eks. også korinthiernes uværdige opførsel ved Herrens måltid: 1.Kor.11:17-34 og bemærk navnlig følgende:

"Derfor, den som æder brødet eller drikker Herrens kalk uværdigt, pådrager sig skyld overfor Herrens Legeme og Blod.....
Thi den (som æder og drikker), æder og drikker sig selv en dom til.....
DERFOR ere mange skrøbelige og sygelige iblandt eder og en del sover hen!.....
....for at I ikke skulle komme sammen til DOM (pådrage eder straf)"

(Læs hele konteksten).

Israel som nation bragte ingen frugt, der var omvendelse værdig, og ingen frugt til fuldkommenhed, heller ikke i Acta-perioden, trods de endnu større og kraftige gerninger, apostlene udvirkede. Således sagde Herren til disciplene: ".....den, som tror på Mig.....han skal gøre større gerninger end disse (gerninger, som Jeg gør)....." (Johs.14:12. Sammenlign Markus 16:17 etc.: "Disse tegn skal følge dem, som tro. I Mit Navn....". Både apostlene og de troende i Acta-perioden opfyldte dette (jvf. hvad vi tidligere skrev om disse ord fra Markus.). Vi kan nævne Peters *skygge* og Pauli *tørklæde*, der helbredte; Peter, der afsagde dødsdom; Paulus, der slog med blindhed, samt de mange og forskelligartede nådegaver (kaldet "den Himmelske gave" og " den kommende verdens (*aionōs*) kræfter", Heb.6). Alle disse ting hørte til ordet vedrørende Kongedømmet, som vi tidligere har set. Men ikke blot stadfæstede ordet ved disse tegn og kraftige gerninger idet Gud arbejdede med; Israel forblev stivnakket og blind, hvorfor der ydermere skete det, at hedningerne i Acta-perioden *indpodedes på Israels olietræ for at vække Israel til nidkærhed* (*parazēlōsai: "jalousi"*). Dette var Pauli særlige opgave i Acta-perioden:

"For så vidt jeg nu er hedninge-apostel, ophøjer jeg (*doxazō: "glorificerer"*) min tjeneste, OM jeg dog kunne ægge mit kød (og blod: jøderne) til *skinsyge* og frelse nogle af dem" (Rom.11:14. Læs hele kapitel 11!).

Men figentræet endte med at blive hugget om; Himmelens kongedømme holdtes tilbage og blev udskudt, for at blive givet til en fremtidig generation, og Herrens udvalgte folk spredtes. Men når hedningernes fylde er gået ind

"så skal hele Israel frelses, som der er skrevet: Fra Zion skal Befrieren komme, Han skal afvende ugudeligheder fra Jacob; og dette er Min pagt med dem (Israel!), når Jeg borttager deres syn-der". (Rom.11:26).

Lad os i denne forbindelse høre den følgende lignelse. I Luk.13 taler Herren om galilæerne, som Pilatus ihjelslog, og de atten, som tårnet i Siloam faldt ned over; Han siger så: ".....dersom I ikke omvender eder, skulle I alle omkomme ligeså".

Teksten fortsætter:

"Men Han sagde denne lignelse: "En havde et figentræ, som var plantet i hans vingård; og han kom og ledte efter frugt derpå og fandt ingen. Men han sagde til vingårdsmanden: "Se, i tre år er jeg nu kommen og har ledt efter frugt på dette figentræ og ingen fundet; hug det om!"
Men han svarede og sagde til ham: "Herre, lad det stå endnu dette år, indtil jeg har gravet om det og gødet det; måske vil det bære frugt i fremtiden; men hvis ikke, da hug det om!" "

I over tre år kom Herren til Israel, men fandt ingen frugt. Herren er samtidig vingårdsmanden, der går i forbøn: "Lad det stå endnu dette år" (Jvf. "Tilgiv dem, thi de vide ikke, hvad de gør"). Han ville *grave* (*skaptō*) om det og gøde det, for at se, om det ikke *fremover* ville bære frugt. Er det tilfældigt, at første gang vi møder "grave" (*skaptō*) i NT er det i Luk.7:48:

"Hver den, som kommer til Mig og hører Mine ord og gør efter dem, hvem han er lig skal Jeg vise eder: Han er lig et menneske, der byggede et hus og gravede i dybden og lagde grundvolden på klippen".

Anden grundvold kan ingen lægge.....end Jesus Kristus. Israel afviste Jonas-tegnet og Kristi gerning for dem; fremtiden (nemlig Acta-perioden) viste, at Israel ikke bar frugt og konsekvensen, som Herren havde advaret om - ligesom Apostlene derefter -, var "da hug det om!".

Den fjerde såning på den gode jordbund er fremtidig.

"Og dette Kongedømmets evangelium skal prædikes ("proklameres!": *keruxthēsetai*) i hele verden (*oikoumenē*; jvf. Heb.2:5) til et vidnesbyrd for alle nationerne; og da skal enden komme" (Matth. 24:14).

Det endelige vidnesbyrd leder til opfyldelsen af befalingen i Matth.28:19,20:

"Mig er given al magt i Himme-
len og på jorden. Går derfor hen og (ordret:) discipel alle nationerne, idet I døbe dem i Faderens
Sønnens og HelligÅndens Navn, idet I lære dem at holde alt det, som Jeg har befalet eder. Og
se, Jeg er med eder alle dage indtil verdens (*aiōn*) ende".

Apostlene fulgte *ikke* denne befaling og døbte *ingen* i den treenige Guds Navn¹⁾; vi accepterer ikke såkaldte "apostolske fejltagelser" hos dem, som havde vandret med Herren i tre år og som Han -efter opstandelsen - instruerede i fyrretyve dage. Vi tror hellere Skriften og at Gud *mener*, hvad Han siger. Befalingen var iøvrigt baseret på, at Herren Jesus Kristus er given al magt i Himmelen og på jorden, hvilket er sandt idag *de jure*, men ikke *de facto*, idet Han endnu ikke har tiltaget Sig denne:

"Nu se vi imidlertid **endnu ikke ALLE** ting
underlagte Ham" (Heb.2:7-8, der netop påviser dette).

I forholdet til Kristi Legemes kirke, derimod, er Kristus Over-Hovedet i alle ting:

".....og Ham (Kristus) gav
Han (Faderen) som Hoved over alting til kirken (ekklesia), der er Hans Legeme, fyldt af Ham,
Som fylder alt i alle" (Ef.1:22,23).

1) Der blev givet *tre* adskilte kommissions-befalinger på forskelligt tidspunkt og med forskellige ord. Vi mener det bør sig, at prøve de ting, der er *forskellige* og ikke sammenføje, hvad Gud holder adskilt:

Den første er berettet i Lukas 24:47; givet i *Jerusalem*, om aftenen på opstandelsedagen. Ikke kun til De Elleve, men også til "dem, som vare med dem" (vers 33). Befalingen var fortsættelsen af Herrens tjeneste og Johannes Døberens (Matth.22:1-10). De skulle proklamere "omvendelse og syndernes forladelse" og de "ville blive iført kraft fra det Høje" (nemlig nådegaverne fra HelligÅnden). Den Nye Pagt (med Israel og Judah!) var indstiftet gennem Herrens død og opstandelse, hvorfor det glædelige budskab om tilgivelse kunne udråbes (Matth.26:26-29; Mark.14:22-25; Luk.22:14-23; Acta 3:19) først i Jerusalem og siden til alle nationer. Heri var først og fremmest Peter drivkraften (Acta 2:38, 3:19 etc.).

Den anden er givet i Markus 16:15-18 og blev givet, da Herren åbenbarede Sig overfor De Elleve, *mens de sad til måltid*; den udførtes af "dem, som hørte Ham", som forudsagt i Matth.22:4-7, og opfyldt i Mark.16:20, som bekræftet af Heb.2:3,4. Acta er også beretningen om opfyldelsen af denne befaling, i det omfang det er nødvendigt for vor viden, ligesom den delvise tilknytning og sammenfald med den første befaling er evident (uden at dette berettiger til sammen-blanding!). Befalingen vedrørte apostlenes personlige tjeneste, som opfyldtes af dem før ødelæggelsen af Templet og Jerusalem.

Den tredje er skrevet hos Matth.28:19,20 og denne befaling blev givet *på et bjerg i Galilæa*. Det er proklamationen af Kongen, Som havde forladt Jerusalem i overenstemmelse med lignelsen (Luk.19:12), indtil Han kommer igen i magt og væld for at oprette Sit Kongedømme og tiltage Sig den kongemagt, der allerede er Hans. Det er kaldet til hedninge-nationerne om at undergive sig Herren Jesus, Som Konge af Israel, i henhold til Psalme 2:10-12. Det er proklamationen af "Kongedømmets evangelium" til et vidnesbyrd for alle nationer, umiddelbart før den tids ende (Matth.24:14; Åb.14:6). Det er proklamation om dommen over hedningerne til Israels endelige befrielse - i henhold til Ps.2:9 - og hvor vers 6 vil blive opfyldt. Endelig er det også den befaling, der vil ligge til grund for Kongens udvalgte og frelste nations missions-arbejde efter oprettelsen af Kongedømmet.

Vi kan her *passim* indskyde den bemærkning, at når læseren i den traditionelle kirkelige lære møder omtale af disse befalinger, så er udgangspunktet i den i vore dage herskende opfattelse, at "*kirken*" (*hvorledes den nu end måtte blive defineret*) er det "*åndelige*" Israel, hvorfor det, der er tilsagt Herrens eget folk således tages til indtægt for "Herrens folk" idag. Konsekvensen heraf - hvad angår Skriftforståelse - er tydeligt at erkende i vore dage.

Den endelige såning vil sandelig bære frugt: "Enhver i Dit folk (Israel) er **retfærdig**; evigt ejer de landet, et skud, som Herren har **plantet**, Hans hænders værk, til Hans ære" (Es.60:21); "Hele Israel skal frelses" (Rom.11:26);

Hosea 14:5-10:

"Jeg læger deres frafald, elsker dem frivilligt, Min vrede har vendt sig fra dem. Jeg vil være Israel som dug (*der giver væde*), han skal blomstre som liljen, **rod** skal han slå som poppel og bugne af skud, som et **olietræ** stå i pragt, som Libanons dufte. Atter skal de bo i Min skygge (*ingen sol vil svide dem af*), korn skal de avle, skyde som en vinstok med ry som Libanons vin. Hvad skal Efraim mere med afguder? Jeg hører ham, ser ned til ham. Jeg er som en grøn cypres, **du får din frugt fra Mig** (*ingen bærer frugt uden den er fra og gennem Herren*).

Hvem er så viis, at han fatter det?; så klog, at han ved det? Thi rette er Herrens veje; retfærdige vandrer på dem, men syndere snubler på dem".

Efter trængslen i de sidste dage vil Herren sende "de undslupne af dem (Israel) til nationerne.....og de skal forkynde Min Herlighed blandt nationerne" (Es.66:19). Dette er hjertet i og formålet med *Den Nye Pagt*. Helt fra gammel tid (Es.6:10), hele vejen igennem Herrens jordiske tjeneste (Matth.13:14) og hele vejen igennem Acta-perioden (Acta 28:27) havde Israels hjerte været sløvt og forhærdet; Israel fattede ikke ordet, omvendte sig ikke og begæringer efter andre ting kvalte ordet; men når tidspunktet kommer for den sidste såning, vil Herren sende Elias, som vil udrette det, som blev forudskygget ved Johannes Døberen: han vil gøre et folk rede for Herren.

"De rene af hjertet" i Psalmerne (f.eks. Ps.15:2, 24:3-4, 51:12, 73:1) og "de rene af hjertet" i Bjerg-prædikenen er sådanne som indiceres i den sidste såning af sæden vedrørende Himmels kongedømme. Løftet til Israel er:

"Jeg giver dem et nyt hjerte og indgiver dem en ny ånd;

Jeg tager stenhjertet ud af deres legeme og giver dem et kødhjerte....." (Ez.11:19).

Dette er velsignelsen i *Den Nye Pagt med Israel og Judah*, forseglet med Kristi blod, alene gennem hvilket det jordiske Kongedømme kan forankres (Jer.31:31-40). I 2.Kor.3:3-6 har vi kontrasten mellem "sten-hjertes" og "kødhjertes" i forholdet til Den Nye Pagt. Således vil den dag komme, hvor Israel - nu tilside-sat som nation - vil frembringe hundrede fold. Det var henimod denne herlige fuldbyrdelse at Herren Jesus Kristus så, da Han gennemgik "Himmels kongedømmes hemmeligheder". Han vidste, at Hans afvisning blot ville tjene og var underordnet Guds mægtige og endelige formål. På det dertil udpegede tidspunkt kom Han for at dø; på det dertil udpegede tidspunkt kommer Han for at *regere*.

De fire såninger kan anskues således:

Johannes Døberen	Vejside tilhørere	"høre og dog ikke forstå.....se..... dog ikke se"
Herren Jesus, de Tolv og de Halvfjerdsindstyve	Stengrund tilhørere	" intet uden blade alene.....figen-træet visnede straks"
Peter og de Tolv (samt Pauli tjeneste overfor Israel)	Tornegrund tilhørere	" ingen frugt til fuldkommenhed. Rigdom, nydelse.....begæringer efter andre ting". Samt Heb.6
Det endelige vidnesbyrd (Matth.24:14)	God jordbund tilhørere (hjertet ved Den Nye Pagt)	" hører.....forstår.....;.....det gode hjerte. Noget hundrede fold"

Parallelt med lignelsen om Sædemanden finder vi vidnesbyrdet om den samme sandhed i lignelserne om Figen-træet (Luk.13) og den store Nadvere (Luk.14). Det primære formål med læren i disse lignelser er ikke moralsk eller åndelig lære (selvom vi sandelig også kan lære *det*), men at udfolde det hemmelige forløb af Himmels kongedømme indtil dets fuldbyrdelse i herlighed, trods Kongedømmets *tilsyneladende* nederlag på det daværende tidspunkt.

De efterfølgende lignelser i Matth. 13 giver yderligere detaljer, men har intet nyt *emne*; alle er forbundne med Israels afvisning af Kristus og vedrører "Himmels kongedømmes *hemmeligheder*".

Hveden og ugræsset.

Denne lignelse forklarer den underliggende årsag til, at det glædelige budskab om Kongedømmet afvist, trods de gentagne såninger. Nøgleordene er : "et **fjendsk** menneske har gjort det". Igen har vi en

hvedemark foran os, men nu er symbolerne ændrede. "Marken er verden" og den, der sår, er "Menneske-Sønnen". Vi noterer, at denne lignelse kun findes hos Matthæus og således eksklusivt vedrører Himmels konge-dømme og den skal ikke fortolkes på andre emner.

A/ En mand såede god sæd.

B/ Fjenden såede ugræs.

C/ Sæden spirede frem.

D/ Da kom også ugræsset tilsyne.

(A/ Såede du ikke god sæd?

(B/ Det har et fjendsk menneske gjort.

(C/ Skal vi sanke ugræsset sammen?

(D/ Lader begge vokse tilsammen indtil høsten.

Den sande mening tillagt symbolerne i lignelsen finder vi i Kristi forklaring til disciplene:

Den, som sår den gode sæd.....er MenneskeSønnen.

Og marken er.....verden.

Og den gode sæd er.....Kongedømmets sønner (huioi; ikke barn, men søn - mandlig -; refererer til oprindelse og natur, inklusiv forhold til faderen).

Men ugræsset er.....Den Ondes sønner.

Og fjenden, der såede det.....er Djævelen.

Og høsten er....."verdens ende" (sunteleia aiōnos, d.v.s. denne æons fuldbyrdelse, idet sunteleia (fra sun:"tilsammen" og teleia af telos:"mål, formål") betegner det tidspunkt, hvor flere af Guds formål bringes sammen i et punkt).

Og høstfolkene er.....Engle.

Lignelsen handler ikke om evangeliet, men om dem, som hører det og som enten er Kongedømmets sønner eller Den Ondes sønner. Den fortæller os, at den primære årsag til Israels vantro og frafald er at finde i Satans gerning. Gennem tiderne har Satan hele tiden søgt at tilintetgøre Guds formål i Kristus. Det oprindelige løfte i 1.Mos.3:14,15 introducerer os til denne løbende kamp¹⁾:

"Jeg sætter **fjendskab** mellem dig og

kvinden, mellem din sæd og hendes sæd; **den skal knuse dit hoved** og du skal hugge den i hælen".

1) Derfor er det en af Satans mere vellykkede - tilsyneladende - strategier at søge at få nullificeret Skabelsberetningen og 1. Mosebog. Blot denne opfattes som "myte" smuldrer grundlaget for at forstå Guds åbenbarede frelsesplan og den virkelige kamp, der finder sted. De næste skridt er tydelige for enhver nogenlunde intelligent strateg:

a) Overbevis mennesket om, at det er "udviklet" og ikke skabt. Resultat: ingen Skaber; mennesket udvikles pr. definition til det bedre; Skriften påstår det bliver stadig værre.

b) Bortforklar det Gamle Testamente som "jødiske historieskriverier, inkluder diverse "Jehovah-begreber", tilsæt utallige "redaktører", der har "tilpasset" Skriften og fortæl folk, at dette siger *videnskaben*! Resultat: størstedelen af Skriften stemplet som menneskeværk og upålidelig. Frelsesplanen er nu uforståelig - og ligeså nu Nye Testamente, hvorfor det må "fortolkes" af uddannede "teologer", for almindelige mennesker kan ikke forstå det - selv om analfabetiske slaver engang kunne det.

c) Fortolk det hele "åndeligt" - så siger Skriften hvadsomhelst, øjnene blændes for Bibelens alvorlige fakta og hjemmelavet social filosofi iklædes nogle få Bibel-citater, løstrevet fra enhver kontekst.

d) "Åndeliggør" Kristus, opstandelsen, frelsen og den fremtidige dom.

e) Præsenter så Herren, Skaberen, Gud Selv I Søn, Den Almægtige, Den Eneste, som "et godt menneske" med en køn social og medmenneskelig indstilling.

f) Når et "ligesågodt menneske" kommer - nemlig Antikrist - så er vejen godt banet og han vil blive tilbedt.

Guds formål gennem tiderne (eller rettere: æonerne) centrerer sig i Kristus (Ef.3:11), hvorfor Satans antagonisme og kamp altid har været dirigeret mod dette formål. Denne modstand ses igen og igen, hvorfor vi kort bør sætte læseren istand til at se noget af dette. Satans formål var at *forhindre* Kvindens Sæd i at komme, idet Den Onde adskiller sig fra mange at sine børn deri, at han ved, at Gud mener, hvad Han siger. Ved udslættelse af kvindens sæd ville Guds ord fejle og dommen over Satan blive undgået eller i hvert tilfælde udskudt. De mere fremtrædende eksempler er følgende, idet læseren vil finde adskilligt yderligere, om han søger i Ordet:

- 1) Abel blev myrdet af sin broder Kain, "der var af Den Onde" (1.Johs.3:12), men Gud gav Eva andet afkom - Seth - i Abels sted (1.Mos.4:25).
- 2) Udbruddet af "faldne engle" forurenede hele menneskeracen, undtagen Noah og hans familie, jvf. hvad vi tidligere har været inde på.
- 3) Indtil da var det ikke til at vide igennem hvilken linie Kvindens Sæd skulle komme, men med Abrams kaldelse koncentreredes modstanden mod ham og hans efterkommere. Der var endnu et -begrænset - udbrud af faldne engle, men nu koncentreret omkring landet lovet Abraham: "Kanaanitten var allerede i landet" (1.Mos.12:6).
- 4) Ligeledes ved to lejligheder - 1.Mos.12:10-20 og 20:1-18 - forsøgte Sarah forurenat og dermed Guds formål frustreret, nemlig at Kvindens Sæd skulle komme igennem Isak.
- 5) Forsøg på ødelæggelse af den udvalgte familie gennem hungersnød (1.Mos.50:20). Bemærk, at i alle tilfælde, hvor Satan angriber den udvalgte linie, har de menneskelige instrumenter han betjener sig af, deres egen interesse for øje, men Satan har sit eget større formål for øje. I hvert tilfælde greb Gud ind og imødegik det onde og den fare, som Hans tjenere og folk var ganske uvidende om.
- 6) Forsøg på ødelæggelsen af Israels mandlige linie: 2.Mos.1:10,15 etc. Sammenlign 2:5 og Heb.11:23.
- 7) Forsøg på ødelæggelse af hele nationen ved Faraos forfølgelse: 2.Mos.14.
- 8) Efter at Davids linie (2.Sam.7) var udpeget, koncentreredes angrebet der. Jehoram "lod alle sine brødre dræbe" (2.Krøn.21:4).
- 9) Da Ahaziah døde, dræbte Athalia hele den kongelige sæd (2.Krøn.22:10), undtagen spædbarnet Joash; i seks år gemtes han i Templet og alle Guds løfter hang på dette ene lille barn (2.Krøn.23:3).
- 10) Hezekiah var barnløs endnu på det tidspunkt, da Jerusalem blev angrebet af Assyriekongen (Es.36:1, 38:1). Hezekiah påberåbte sig Guds trofasthed og stolede derpå (Ps.136).
- 11) Da Israel var i fangenskab benyttedes Haman til et forsøg på udslættelse af nationen, Esters bog 3, 6, 12, 13. Sammenlign 6:1.
- 12) Satan spillede på Josefs frygt (Matth.1:18-20). Selvom han var en "retfærdig" mand og holdt Loven, ønskede han ikke Maria stenet til døde (5.Mos.24:1), hvorfor Josef besluttede sig til at skille sig fra hende. Men Gud sagde: "Frygt ikke".
- 13) Herodes søgte barnets liv (Matth.2).
- 14) Satan fristede Herren: "Styrt Dig ned" (fra Helligdommens tinde).
- 15) Igen, ved Nazareth (Luk.4), var der et andet forsøg på at kaste Ham ned og ødelægge Ham.
- 16) De to storme på søen var andre forsøg på at dræbe Herren.
- 17) Farisæerne stræbte Ham efter livet, men forhindredes af skarerne.

Endelig blev korset nået - Slangen havde hugget Kvindens Sæd i hælen -; graven blev lukket, vagten sat og stenen var forseglet. Kvindens Sæd var endelig - og tilsyneladende - ødelagt. Guds ord havde fejlet og Satan undgik sin dom.

Men Gud oprejste Herren Jesus Kristus fra de døde! For Han våger over Sit ord og vil sandelig fuldkomme det, som Han altid har gjort, trods Satans og menneskers anstrengelser.

Lignelsen om Ugræsset afslører for os Satans metode nu, hvor Kvindens Sæd var kommet, trods alle hans anstrengelser, og nu hvor det glædelige budskab om Kongedømmet proklameredes af Guds tjenere og nogle modtog og troede budskabet.

Vi bemærker i 1.Mosebog 3, at der tales om to slags sæd: Kvindens, der tydeligvis er Kristus; og Slangens sæd, der således - ultimativt - er Antikrist. Hvis vi ydermere udstrækker betegnelsen Kvindens Sæd til også at inkludere troende (*efter* Kristi komme og ved, gennem og i Kristus), så er Slangens sæd også at forstå som de vantro. Satan ændrer ikke sit mål, men han kan sagtens ændre sin taktik og "så" sin egen sæd blandt Kongedømmets sønner. Således ser vi, at blandt dem, som i egne øjne var "Kongedømmets sønner", var der nogle, der i virkeligheden var "sønner af Den Onde". Johannes Døberen proklamerede "Himmelens kongedømme er nær"; de, der kom for at blive døbt af ham, var sådanne, der tydeligvis søgte en plads i det længe ventede Kongedømme. Her ser vi et glimt af Slangens sæd klar til at blive sået blandt den gode hvede:

"Men da han så mange af farisæerne og sadukkæerne komme til hans dåb, sagde han til dem: **I øgle-unger**, hvem har da lært eder at fly for den kommende vrede?" (Matth.3:7).